

delte den. Jeg ser saaledes paa dette Forhold, at de Penge, som Borgerne betale ind i Statskassen, ere ikke Administrationsens, det vedbliver at være Folkets, og dette maa efter den Forfatning, vi have, være medbestemmende om, hvorledes disse Midler skulle bruges. Jeg har aldrig kunnet billige Lovforslagets Bestemmelser paa dette Punkt, jeg sagde det straks og fastholdt det i Fjor, at saa længe den Bestemmelse er i Lovforslaget, faa vi ingen Skolelov. Dette at gaa 40 Aar tilbage og tage en Ret fra Befolkningen, som den har haft saa længe, og som der ikke foreligger ret mange Eksempler paa er bleven fravegen og slet ingen efter Ministerens egne Udtalelser, som har haft nogen særlig Betydning, forstaar jeg ikke Begrundelsen af. Befolkningen har, som jeg sagde, haft denne Ret i 40 Aar, og den har i Grunden ikke misbrugt den. Det er tværtimod en stor Ære for Kommuneraadene, at de af saa mange Tusinde Lærerkaldelser kun have faaet Indstillingerne kasserede nogle faa Gange. Skal det tale til Ære for en mild Administration, forekommer det mig, at det taler endnu mere til Ære for de indstillende Myndigheder, og dog var Venstre villig til her at gøre en Begrænsning i Indstillingsretten, idet man i Paragraffen, som den er optagen her, og hvad Landstinget har vedkendt sig, har indskrænket Indstillingsretten for Ene- og Førstelærerembeder til kun at omfatte Seminarister, som have fyldt 25 Aar, og som ellers tilfredsstille de Betingelser, som kunne kræves ifølge vor Lovgivning. Det er i mine Øjne ikke nogen meget stor Indrømmelse, som Ministeren der har gjort, og dog var Folketinget vist saa føjeligt, at det lige saavel som Landstinget i Grunden var villigt til at gaa tilbage til Indstillingsretten fra 1856, men blot gjorde en Tilføjelse for at værge med Hensyn til ministerielle Fortolkninger angaaende denne Sag. Dermed ere vi færdige med Ministerens Indrømmelser til Folketingets Standpunkt, til Venstres Standpunkt.

Jeg skal nu nævne de Indrømmelser, som Ministeren har gjort over for Højre; de ere ikke blot flere i Tal, men enkelte af dem ere ret betydelige. Den første er paa § 17, hvor man giver teologiske Kandidater Ret til herefter at kunne faa Ansættelse i den almindelige Folkeskole i Købstæderne. I Fjor var det, saa vidt jeg erindrer, over hele Landet, i Aar er det indskrænket til Købstæderne. Jeg ved ikke, om denne Bestemmelse er en Indrømmelse, som den højtærede Minister nærmest har

gjort sig selv eller Landstingets Flertal, det tør jeg ikke sige; men den fandtes ikke paa Ministerens oprindelige Forslag, den er kommen ind senere, og Landstingets Flertal har vedkendt sig den og er altsaa for saa vidt enigt med Ministeren i Opfattelsen af dette Spørgsmaal. Jeg forstaar ikke, hvorfor denne Bestemmelse om, at Teologer skulle have Adgang til at blive ansatte som Lærere i Folkeskolen, er sat ind i Loven. Jeg ved meget godt, at der ogsaa tidligere kunde ansættes teologiske Kandidater i Lærerembeder, at Førstelærerembeder i Byerne, som besættes af Kongen, kun besættes med Teologer, og at der i ældre Tid i de fleste Købstæder var kongevalgte Førstelærere, der tillige vare Kateketer, altsaa paa en Gang baade Førstelærere og Kateketer, til hvilke Embeder man brugte Teologer. Jeg ved ogsaa meget godt, at indtil 1814 havde vi studerede Degne, latinske Degne, som ogsaa skulde undervise lidt, for saa vidt de kunde, altsaa være Skolelærere. Den i Folket almindelige Forestilling om disse gamle studerede Degne gaar just ikke i Retning af, at det var de bedste, man den Gang kunde faa til at være Skolelærere. Men da vi fik Skoleaordningen af 1814, hvorved det blev bestemt, at der skulde oprettes Seminarier, særlig til Uddannelse af Lærere, maa jo Meningen dermed dog have været den, at det herefter skulde være særlig uddannede Folk, der skulde overtage Lærergerningen; og jeg ser ikke, hvorfor man vil fravige det; man kunde ganske rolig have ladet det blive ved det gamle paa dette Punkt, uden at optage nogen ny Bestemmelse. Det er ikke udelukket, at man i enkelte Byer, hvor Kommunalraadene have særlig Lyst til at faa en Teolog, kan faa en saadan; men det har rigtignok vist sig, at i de fleste Købstæder er man kommen bort fra at ønske Teologer, og har forlangt Seminarister til Overlærere; man kunde lade det udvikle sig, som det kunde bedst, og der skulde derfor ikke være nogen særlig Tale derom. Paa dette Punkt har Ministeren saa endda i Aar gjort en lille Tilføjelse, nemlig at nu skulle ikke blot Teologer kunne søge Lærerembeder, men ogsaa Folk med Skoleembedseksamen. Maa jeg gøre den ærede Minister opmærksom paa, at disse Folk have ikke faaet nogen særlig Undervisning i Religion, og de kunne altsaa ikke nøjes med den Prøve, Teologerne skulle aflægge i Pædagogik og Matematik. Var det ikke klogere at holde baade Teologer og Folk med Skoleembedseksamen udenfor? Det